

Rewizja rachunków regionalnych za lata 1995-2003

Uwagi ogólne

Główny Urząd Statystyczny przeprowadził w 2005 roku tzw. dużą rewizję danych z rachunków narodowych¹, polegającą na wykonaniu ponownych szacunków opublikowanych wcześniej szeregów czasowych. Na podstawie zrewidowanych danych z rachunków narodowych dokonano przeliczeń danych w rachunkach regionalnych za lata 1995-2003, uwzględniających istotne zmiany metodologiczne. Wprowadzone w rachunkach narodowych i regionalnych zmiany wynikają zarówno z dostosowania do wymogów Europejskiego Systemu Rachunków Narodowych i Regionalnych (ESA'95), zaleceń Urzędu Statystycznego Wspólnot Europejskich EUROSTAT oraz prac nad poprawą jakości opracowań, jak również bezpośredniego wdrażania aktów prawnych UE.

W rewizji danych w rachunkach regionalnych uwzględniono:

- alokację wartości usług pośrednictwa finansowego mierzonych pośrednio (FISIM) według sektorów użytkowników, zgodnie z rozporządzeniem Rady UE nr 1889/2002 z dnia 23 października 2002 r.,
- zmiany metodologiczne w obliczeniach rachunków sektora instytucji rządowych i samorządowych związane z zastosowaniem nowych algorytmów przejścia z ujęcia kasowego na ujęcie memoriałowe oraz nowego zaktualizowanego klucza powiązań paragrafów klasyfikacji budżetowej z kodami transakcji ESA'95,
- uaktualnione szacunki rozmiarów szarej gospodarki głównie z tytułu pracy nierejestrowanej oraz z tytułu uchylania się od płacenia podatku VAT,
- zmiany metodologiczne w obliczeniach zużycia pośredniego w sektorze gospodarstw domowych wynikające z zastosowania nowego klucza dystrybucji dla gospodarstw indywidualnych w rolnictwie,
- opracowanie wybranych kategorii bilansujących w rachunkach sektora gospodarstw domowych w ujęciu netto (nadwyżka operacyjna, dochody pierwotne, dochody do dyspozycji).

Wprowadzone zmiany metodologiczne, wynikające z obowiązującego Rozporządzenia Rady UE nr 1889/2002, polegały na obliczeniu i alokacji wartości usług pośrednictwa finansowego mierzonych pośrednio (FISIM) według sektorów użytkowników. FISIM jest rejestrowany w produkcji globalnej producentów FISIM-u, tj. pozostałych finansowych instytucji pieniężnych oraz w zużyciu pośrednim konsumentów FISIM-u. Bank centralny nie jest ujmowany w szacunkach FISIM-u. W rachunkach regionalnych wartość FISIM-u jest rozdysponowywana na województwa na podstawie struktury wartości produkcji globalnej.

W rachunkach regionalnych zmiany w obliczeniach rachunków sektora instytucji rządowych i samorządowych zostały dokonane w analogiczny sposób jak w rachunkach narodowych. Zastosowanie nowych algorytmów przejścia z ujęcia kasowego na ujęcie memoriałowe pozwoliło wyeliminować kwoty zobowiązań i należności dotyczące lat poprzednich, zgodnie z zaleceniami

---

¹ http://www.stat.gov.pl/dane_spol-gosp/rachunki_narodowe/prod_kraj_brutto/2005/IIIkw_05/index.htm

Eurostatu. Przyjęto również nowy zaktualizowany szczegółowy klucz powiązań paragrafów klasyfikacji budżetowej z kodami transakcji ESA'95.

Szacunek rozmiarów szarej gospodarki został skorygowany z tytułu uchylania się od płacenia podatku VAT o wartość tzw. VAT Fraud. W obliczeniach rachunków regionalnych wartość VAT Fraud została rozdysponowana na województwa proporcjonalnie do struktury wartości produkcji globalnej (w obliczeniach za lata 2000-2003) lub wartości dodanej brutto (w obliczeniach za lata 1995-1999). Zweryfikowane zostały wartości dochodów z prac wykonywanych „na czarno” oraz ich struktura rodzajowa. Do tego celu wykorzystano wyniki badania modułowego „Praca nierejestrowana”, zrealizowanego przez GUS w IV kwartale 2004 r. Zaktualizowane wartości dotyczące szacunku dochodów nierejestrowanych zostały rozszacowane na województwa na podstawie danych o działalności gospodarczej przedsiębiorstw z liczbą pracujących do 9 osób (powiększonych o szacunek rozmiarów działalności ukrytej zarejestrowanych podmiotów).

W sektorze gospodarstw domowych zmieniona została metoda obliczania w przekroju województw jednego z elementów zużycia pośredniego – zużycia pasz dla zwierząt w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie. Wykorzystywane dotychczas dane o dostawach pasz dla zwierząt do budowy klucza dystrybucji wartości zużycia pasz dla zwierząt w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie na województwa zostały zastąpione danymi o produkcji zwierzęcej wycenianej na podstawie ilościowych bilansów produkcji rolniczej dla poszczególnych województw.

Podstawowe kategorie rachunków sektora gospodarstw domowych w układzie województw, opracowywane dotychczas w ujęciu brutto, zostały dodatkowo przeliczone w ujęciu netto. Obowiązek obliczania kategorii bilansujących w ujęciu netto wynika z wymogów Rozporządzenia Rady UE nr 2223/96 z dnia 25 czerwca 1996 r. Na potrzeby obliczeń kategorii netto w sektorze gospodarstw domowych wykonany został szacunek rocznej amortyzacji dla rzeczowych środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych produkowanych, uwzględniający amortyzację oprogramowania komputerowego wytworzonego na własne cele. Wartość amortyzacji w sektorze gospodarstw domowych została rozdysponowana na województwa na podstawie struktury wartości brutto środków trwałych.

Ponadto w rachunkach regionalnych, na podstawie zrewidowanych danych z rachunków narodowych, po raz pierwszy zostały wykonane szacunki kategorii rachunku podziału pierwotnego dochodów i rachunku podziału wtórnego dochodów w sektorze gospodarstw domowych według 16 województw oraz wartości dodanej brutto i produktu krajowego brutto w przekroju podregionów za lata 1995-1997.

Podstawowy zakres nowych danych z rachunków regionalnych (produkt krajowy brutto i wartość dodana brutto według rodzajów działalności i nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych) za lata 1995-2003 zawierają załączone tablice. Zrewidowane dane w pełnym zakresie – dane o PKB i jego elementach w przekrojach terytorialnych (regiony, województwa, podregiony), zostaną opublikowane w tym roku w publikacji „Produkt krajowy brutto – Rachunki regionalne 2004”.

Wpływ wprowadzonych zmian na produkt krajowy brutto według województw

W wyniku przeprowadzenia rewizji danych w rachunkach regionalnych w wymienionym zakresie zmieniły się poziomy absolutne poszczególnych kategorii w przekroju terytorialnym, w tym produktu krajowego brutto (w cenach bieżących), jak również udziały niektórych regionów, województw i podregionów w tworzeniu produktu krajowego brutto. Skala tych zmian była zróżnicowana.

W porównaniu z opublikowanymi wcześniej danymi dla lat 1995-2003 największy wpływ na zmiany wielkości absolutnych PKB miała alokacja FISIM-u oraz aktualizacja rozmiarów szarej gospodarki. W wyniku rewizji danych najbardziej znaczące zmiany poziomu absolutnego PKB odnotowano w województwach posiadających największe udziały w generowaniu PKB, to jest mazowieckim i śląskim. W analizie wpływu wprowadzonych zmian metodologicznych na poziom PKB w przekroju województwa należy brać pod uwagę również strukturę sektorową i rodzajową gospodarki poszczególnych województw. W województwie mazowieckim, w którym znaczący jest udział sektora instytucji finansowych i ubezpieczeniowych (usług pośrednictwa finansowego), wzrost poziomu PKB nastąpił głównie w wyniku nowej alokacji FISIM-u.